קרבנות צבור קא אמרת שאני קרבנות צבור כדרבי טבי אמר רבי יאשיה [א]דאמר רבי טבי אמר רבי יאשיה אמר קרא [1]זאת עולת חדש בחדשו אמרה תורה [א]חדש והבא לי קרבן מתרומה חדשה הא תינח שעיר פר מאי איכא למימר גזירה פר אטו שעיר ומשום גזירה ימותו ועוד הא דרבי טבי אמר רבי יאשיה גופה מצוה היא דאמר רב יהודה אמר שמואל [ב]קרבנות צבור הבאין באחד בניסן מצוה להביא מן החדש ואם הביא מן הישן יצא אלא שחסר מצוה אלא אמר רבי זירא לפי שאין הגורל קובע משנה לחברתה ונייתי ונגריל גזירה שמא יאמרו הגורל קובע משנה לחברתה הא תינח שעיר פר מאי איכא למימר גזירה פר אטו שעיר ומשום גזירה ימותו אמרוה רבנן קמיה דאביי גזירה משום חטאת שמתו בעלי' הא תינח פר שעיר מאי איכא למימר גזירה שעיר אטו פר ומשום גזירה ימותו אלא גזירה משום חטאת שעברה שנתה גזירה היא גופה חטאת שעברה שנתה היא הא לא קשיא כרבי דתניא [ג][2]שנה תמימה מונה שלש מאות וששים וחמשה יום כמנין ימות החמה דברי ר' וחכ"א [ג]מונה שנים עשר חדש מיום ליום

ואם

קרבנות צבור. הבאין מתרומת הלשכה קאמרת: **שאני קרבנות צבור.** מראש חדש ניסן ואילך אין באין מן הישנה: **כדרבי טבי.** במסכת ר"ה [דף ז.]: **חדש בחדשו.** לחדשי חידושין יתירי כתיבי לדרשה לומר לך יש חדש שאתה צריך לחדש הקרבנות ולהביאם מתרומה חדשה וגמר שנה שנה מניסן דכתיב [ד]ראשון הוא לכם וגו': **הפינח שעיר.** דאתי מתרומת הלשכה: **מצוה היא.** ולא עיכוב: **אין גורל.** של שנה זו קובע לשם שנה אחרת: **ומשום גזירה ימותו.** בתמיה דיו אם ירעה: **משום חטאת שמתו בעליה.** שמא ימות הכהן בשנה זו: **אלא גזירה משום חטאת שעברה שנתה.** שמא עד יום הכפורים הבא תעבור שנה על השעיר הזה משנולד וקיימא לן בכל שעירי חטאת שפסולין לאחר שנה דתניא בתורת כהנים גבי חטאת יחיד תורה אחת יהיה לכם וגו' הרי כל התורה כולה כע"ז מה חטאת ע"ז בת שנתה אף כאן בת שנתה כשהוא אומר יהיה לרבות שעירי רגלים כשהוא אומר לכם לרבות שעירי ע"ז לעושה לרבות שעיר נשיא: ופרכינן **גזירה היא גופה חטאת שעברה שנתה.** מאי גזירה דקאמרת הא ודאי חטאת שעברה שנתה היא לשנה הבאה: **הא לא קשיא.** משכחת לה דלא עברה שנתה כרבי דאמר אין השנה שלימה מיום הכפורים ליום הכפורים מפני שאנו מונין ללבנה ושנת החמה עודפת עליה אחד עשר יום וצריך אתה ליתן לכל שנה את עיבורה מה ששנת החמה יתירה עליה: **דתניא שנה תמימה.** האמורה בבתי ערי חומה להיות חלוטה ללוקח: **רבי אומר מונה שס"ה ימים.** בין שעיברו ב"ד את השנה בין שלא עיברוה שאין לך למנות אלא לימות החמה: **וחכמים אומרים.** הכל כמו שישראל מונין י"ב חדש מיום ליום אם פשוטה היא:

ואם

ומשום גזרה ימותו. תימה דבפ' שני דמסכת קנים [מ"ב] תנן אחת לזו ושתים לזו שלש לזו וארבע לזו ה' לזו ו' לזו ז' לזו פירוש ז' נשים לזו יש קן אחת סתומה שלא פורש איזו חטאת ואיזו עולה ולזו שתי קנין ולזו שלש קנין וכו' ופרח גוזל אחד מאותו קן יחידי לשניה ולא נודע איזה הוא ומשניה פרח לשלישית ומשלישית לרביעית לחמישית לששית לשביעית וחזר פסול ופוסל אחד בהליכתו ואחד בחזרתו הראשונה והשניה אין לה כלום פירוש פסול ופוסל אחד בן זוגו הנשאר משום דמיד כשפרח מראשונה לשניה הרי בשניה יש בה ה' פרידין אין להקריב ממנה אלא ארבע ב' חטאות וב' עולות ופוסל אותו אחר בן זוגו שנשאר בראשונה דאי מקרבי ליה לאותו שנשאר אם יעשוהו חטאת יהא נקבע בן זוגו שפרח לשניה בעולה והוה ליה עולה שנתערבה בד' פרידין סתומים ולא היה כשר להקריב ממנה אלא שתי עולות אבל חטאת אפילו אחת לא דילמא עביד להיא עולה למטה ושלש עולות למעלה לא דילמא עביד כולן ג' עולות מן אותם ד' פרידין שבשניה משל אשה אחת ומן הדין אין לעשות מהם אלא שתי עולות וכן כשפרח משניה לשלישית וכן כולם הפורח נפסל וכן זוגו הנשאר מטעם דלעיל וכן כשחזר ופרח אחד מן השביעית לששית ומן הששית לחמישית ורביעית לשלישית ושניה לראשונה פסול ופוסל להכי הראשונה והשניה אין להן כלום השלישית יש לה אחת הרביעית שתים החמישית שלש וכו' והשתא תימה כיון דפוסל בן זוגו הנשאר בראשונה מיד בפריחה ראשונה כשפרח מראשונה לשניה אם כן כשחזר ופרח אחד מהן משביעית לששית לחמישית לרביעית לשלישית לשניה לראשונה אמאי פסול כל שבשניה יקריבו ממנה שני פרידין כי מיד כשפרח בראשונה משניה לשלישית פסול גוזל הפורח ופוסל בן זוגו הנשאר בשניה ואין כשר בשניה אלא זוג אחד חטאת ועולה כשחזר נמי משניה לראשונה אמאי מיפסל בן זוגו הנשאר אי משום דאי מקריב ליה חטאת יהא נקבע הפורח לראשונה לעולה ואי עולה יהא נקבע הפורח לחטאת ומה בכך והלא בלאו הכי הראשונה אין לה כלום ומה בכך אם יהא נקבע בן זוגו בחטאת או בעולה ולא יוכשר להקריב מן הראשונה אלא חטאת אחת אם יהא נקבע גוזל שפרח לתוכה בחטאת או עולה אחת אם יהא נקבע גוזל הפורח לתוכה בעולה וכן קשה השלישית אמאי אין לה [אלא] אחת והרביעית שתים והחמישית ג' והששית ד' והשביעית ו' משום דכל חדא מפסדת קן אחד בהליכה ואחד בחזרה ואמאי כיון דשניה אין לה כלום א"כ השלישית לא תפסיד בחזרה כלום ויהיה לה שתי קנין כשירות בה וכן בסיפא דקתני חזר עוד ופרח ומזר ופרח השלישית והרביעית אין לה כלום החמישית יש לה אחת ואמאי הרביעית יהא לה אחת כיון דשלישית אין לה כלום וכיון דאמרי' רביעית אין לה כלום החמישית יהא לה שתים וכן בסיפא דחזר עוד ופרח וחזר ופרח דקתני החמישית והששית אין להם כלום השביעית יש לה אחת יש להקשות כי האי גוונא וי"ל משום גזירה דגזרינן הני דפרח לבין שאין קריבות דמן הדין לא היה להם להפסיד אטו פרח לבין הקריבות והקשה רבינו יעקב מאורליינ"ש דמשום גזירה ימותו כדפריך בשמעתא ותירץ דדוקא בבהמה דאית לה תקנתא ברעייה פריך הכי דהוה לן למיעבד תקנתא ברעייה אבל בעופות דלית להו תקנתא ברעייה שאין פדיון לעופות ליכא למיפרך הכי והקשה ר"י הא בבהמה נמי אמרינן ימותו משום גזירה בפ' התערובות (זבחים עג:) דאמר כל הזבחים שנתערב בהן שור הנסקל אפילו אחד בריבוא ימותו כולן ופריך ונכבשינהו לעיילדו ונימא כל דפריש מרובא פריש ומשני גזירה שמא יקח מן הקבוע ואור"י דהכא פריך הכי דדוקא משום גזירה פר אטו שעיר דשעיר גופיה אינו אלא למצוה בעלמא מתרומה חדשה ימותו ולקמן נמי פריך משום גזירה פר אטו שעיר דשעיר גופיה גזירה שמא יאמרו הגורל קובע משנה לחבירתה ימותו אי נמי נראה לי דפריך ומשום גזירה מן פר אטו שעיר דלא דמי כולי האי להדדי דהאי פר והאי שעיר האי קרבן יחיד והאי קרבן צבור ימותו אבל עופות בעופות דדמי להדדי בכל מילי מיחלף וגזרינן שפיר מיתה: **גזירה** משום חטאת שמתו בעלי'. דילמא מיית אחד מן הכהנים [ה]דאפילו את"ל למקופיא מכפרי ראוי לגזור כפר כשמת אחד מן הכהנים משום חטאת שמתו בעליה אבל מה שפרש"י דילמא מיית כהן גדול לא נהירא לי דזה דבר הנראה לעינים ואפשר לעמוד עליו אי מיית או לא אבל משום חד מכל הכהנים איכא למיחש שפיר דאי אפשר לידע שפיר אי מיית חד מינייהו או לא: **משום** חטאת שעברה שנתה כו' עד תינח שעיר פר מאי **איכא** למימר. תימה לי מאי פריך הא בפר נמי דדינו הוא להיות בן שלש שנים ותו לא אי עברו שנותיו פסול ותו לא חזי להקרבה כדתנן בפ"ק דמסכת פרה [מ"ב] ר' יוסי הגלילי אומר פרים בני שתים וחכמים אומרים אף בני שלש רבי מאיר אומר אף בני ארבע וחמש אלא שאין מביאין זקנים מפני הכבוד אלמא לרבנן טפי משלש לא ויש לומר נהי דפסול להקרבה לא הוה לן למימר ימותו דשמא לא גמירי הלכתא לחטאת שעברה שנתה אלא בחטאת שהיא כשבה או שעירה או שעיר דהוו בני שנה ובהכי שייך למיגזר משום עברה שנתה דהלכתא גמירי לה דלמיתה אזלא אבל בפרים דהוו בני שלשה לא גמירי הלכתא דימותו כשעברו שלש שנים ולהכי לא שייך למיגזר בהו והוה לן למימר ירעה אי נמי הכא פריך אליבא דרבי מאיר דמדקא דחקת לשנויי גזירה בלא גזירה לרבנן דרבי הויא חטאת שעברה שנתה ממש אלא כדי לאוקמי כבולי עלמא אפילו כרבי משנית הכי אם כן לרבי מאיר דאמר בפר אף בני ארבע וחמש והוא הדין טפי מאי מתרצת:

אין

עין משפט נר מצוה

כא א מיי' פ"ד מהל' שקלים הלכה יא:

כב ב מיי' פרק י"ב מהלכות שמיטה הלכה א:

◆

רבינו חננאל

ושנינן שאני קרבנות צבור דבעינן לאיתויינהו מתרומה חדשה וכדר' טבי. ואמרינן התינח שעיר שהוא בא משל צבור וצריך מתרומה חדשה, הפר שאינו לא משל צבור ולא (קרבן) [קרב מתרומה] שהרי כהן גדול מביאו ממונו. ודחינן גזירה פר אטו שעיר. כלומר, מי שיראה כי משהין הפר להקריבו לשנה הבאה, ישהה הוא גם השעיר. ואמרינן ואי משהי ליה לשעיר מה בכך, הא דר' טבי משום מצוה היא. ואמרינן אם הביא מן הישן יצא אלא שחיסר מצוה. ופריק רב זירא שמא יאמרו הגורל קובע משנה לחברתה. התינח שעיר שצריך גורל, פר מאי איכא למימר, גזירה פר אטו שעיר ומשום גזירה ימותו כו'. שעיר בן שנה הוא כשר, ואם תניחהו מיום הכפורים זה ליום הכפורים אחר, אי איפשר שיהא ביום הכפורים זה [לא] פחות מבן ח' ימים ליום הכפורים אחר, עברה שנתו. ודחי הכי ר' יהודה [כרבי] סבירא ליה, דתני בענין ואם לא יגאל עד מלאת לו שנה תמימה, ר' אומר מונה שס"ה ימים כמנין ימות החמה, ומשכחת לה דמטי יום הכפורים אחר ולא שלמו ליה שס"ה ימים.

◆

תוס' ישנים

ביטול דמדאורייתא לא בטילי ברוב אלא משום דשרי בהו רחמנא אפילו חד בחד ותרי בתרי ואתי נמי שפיר דבעינן קרב ראשו של אחד מהם אע"ג דמגזירת הכתוב מותר בכל ענין דדוקא משום קרב ראשו של אחד מהם מוקמינן ליה אדאורייתא אבל אי אפשר לומר כן שלא יהא שייך ביטול באיברי בעלי מומין [מן התורה] דמאיזה טעם לא יתבטלו אי משום דשלין אין מבטלין זה את זה הא בעלי מומין לאו שלין נינהו ועוד שאפילו שלין נראה שמבטלין זה את זה מן התורה לרבנן בדבר שאינו מתערב ואינו בטל כדם ושלת וכיולא בהן נראה שאין רבי יהודה ורבנן שבטלין ודוקא כאותו ענין שאינן מבטלין זה את זה לרבי יהודה כן הוא גם לרבנן ועוד כי אין [לומר דלא] שייך ביטול ברוב באברי בעלי מומין לפי דבעי לאוקמי יאי דאמר התם ר' אליעזר כברייתא נתערבו בבעלי מומין יקרבו דוקא בדוקין שבעין שהן קרבין קנת אם עלו לא ירדו ולא נתיר אכתי לטעמא דעי' תערובת ילפי א"כ בדוקין שבעין אמאי מהני בהו תערובה להעלותן לכתחילה אם אין ביטול ברוב מועיל מיהו בהא איכא למימר דקסבר תלמודא כי בעו לאוקמי בדוקין שבעין דמיירי דיקא בקרב ראשו של אחד והוה ליה כהכי ספיקא ושרי לרבי אליעזר בהכי בלא ביטול אי נמי שפיר הוה מצי לאקשויי הכי אבל אין הדבר עומד כן.

מסורת הש"ס

א) ר"ה ז. ע"ש מגילה כט:, ב) ר"ה ז., ג) ר"ה ו: ערכין לא., ד) [שמות יב],

◆

תורה אור השלם

1. וְנִסְכֵּיהֶם חֲצִי הַהִין יִהְיֶה לַפָּר וּשְׁלִישִׁת הַהִין לָאַיִל וּרְבִיעִת הַהִין לַכֶּבֶשׂ יָיִן זֹאת עֹלַת חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה:

במדבר כח יד

2. וְאִם לֹא יִגָּאֵל עַד מְלֹאת לוֹ שָׁנָה תְמִימָה וְקָם הַבַּיִת אֲשֶׁר בָּעִיר אֲשֶׁר לוֹ חֹמָה לַצְּמִיתֻת לַקֹּנֶה אֹתוֹ לְדֹרֹתָיו לֹא יֵצֵא בַּיֹּבֵל:

ויקרא כה ל

◆

גליון הש"ס

תום' ד"ה גזירה, "**דאפי' את"ל דמקופי'**". משמע דלאו מקיבע' ניחא וקי"ל הא דכהן אחד שמת הוי רק מתו מקצת בעליה גם מ"מ לא"א לידע. קי"ל הא בשעת הקרבה מדינא לא חיישי' לכך דשמא מת לא חיישינן וכדפרכינן לעיל דף נה גבי קיני סופרות:

◆

מוסף רש"י

זאת עולת חדש בחדשו. כל הני חדשים למה לי, אלא אמרה תורה יש לך חידש שאתה צריך לחדשו בהבאת עולות תמידין ומוספין מתרומה חדשה וזהו ניסן כדאמרינן בר"ה דגמרינן שנה שנה מניסן דכתיב ראשון הוא לכם לחדשי השנה (מגילה כט:). **שנה תמימה.** האמורה בבתי ערי חומה (ר"ה ו:). **מונה שלש מאות וששים וחמשה יום.** ואפילו בשנה פשוטה ואף בשנה מעוברת כיון שעברו שס"ה ימים משמכרה נחלט לו (שם). **מיום ליום.** כמו שאנו קובעין אותן לשנת לבנה (ערכין לא:) מט"ו ניסן לט"ו ניסן, אם מכרה בט"ו ניסן נתעברה לו למוכר ועל כרחו של לוקח אינו נחלט עד שיגיע ט"ו ניסן (ר"ה שם).

◆

תוס' ישנים (המשך)

ימות: **אליבא** דרבי יהודה לא קאמינא. דאיהו ודאי אית ליה בעלי חיים נדחין ותימה דבפסחים בסוף פרק אלו דברים דחיק תלמודא אליבא דרב לאוקמי הדא ברייתא כרבי אליעזר או כיוסף בן חוני ולא בעי למימר דסבירא ליה דבעלי חיים נידחין משום דרב סבירא ליה הכא דאין נדחין ומאי קושיא אי הוה מוקי לה [רב] כר' יהודה דהכא דאית ליה בעלי חיים נדחין דהכי נמי מוקי לה התם כר' אליעזר או כיוסף בן חוני וי"ל דבעי לאשכח אליבא דרב דסבירא ליה [ב] התם כרבנן דרבי יהודה אבל לא אשכחן [ג] דפליג על תנאי דהתם. מ"ר: אלא לר' יוחנן במאי פליגי [ד] אמר רבה הא קאמרינן דיקא כו'. אבל קשיא דמאי ועוד אינו תוספה ולקמן כי מותיב לה בגליונא אחרינא פריך אלא לר' יוחנן מאי ועוד קשיא: **בשלמא** רבי יוחנן כרבנן אלא דאמר הכל מודים שאם נתכפר בשניה תאבד אבודה מתה. והכא נמי היא"ל והראשונה דחויה מלהקריב כשהקריב השניה מתה הראשונה ולרבי יהודה נמי אי חטאת לצבור מתה מיהו לא דמיא לגמרי לרבי אבא דלאיהו קאמר גבי אבודה שאם נתכפר בשניה תאבד אבודה מתה אבל מתחילה יכול הוא להתכפר באיזו שירצה שאין אבודה דחויה כל כך שלא יוכל להתכפר בה מתחילה אבל כשמת האחד נשאר השני בלא זוג נדחה לגמרי ולכך יכול לומר תמות לפי שנדחית לגמרי ומה שאין האבודה נדחית לגמרי למאן דאמר בעלי חיים נדחין לפי שלא נדחית מעולם אלא הלכתא גמירי לה דמתה כיון שנתכפר בשניה אבודה (וע"כ שייך לדף ס"ד ע"ב):

(דף סה ע"א) ואר"י אושעיא כו'. ואע"ג דבפסחים (דף לו:) איכא פלוגתא בדרבי אושעיא מ"מ ניחא ליה לאשב מילתא דרבי אושעיא אליבא דרב: הפריש שני חטאות לאחריות כו'. הקשה ריב"א היכי מיילי והלא אינו יכול להפריש שתי חטאות זו אחר זו על חטא אחד ואמרינן בפ' מי שהוציאוהו (עירובין נ.) כל שאינו בזה אחר זה אפילו בבת אחת אינו ומדקאמר הכא בבת אחת מכאן משמע שאינו פוסק באחת

לשון רבי: באברי בעלי מומין. ואע"ג דאברי בעלי מומין מעוטין א) קאמר שפיר נתערבו כו' באברי בעלי מומין דכי היכי דמשני התם כל הזבחים שנתערבו בחטאות המתות הכי נמי מיפרשא כל המשנה דהתם ובאברי בעל מום אחד מיירי דאם לא כן כי קרב ראשו של אחד מאי מהני כיון שיש שם ודאי עדיין מן הראשים האסורים ובעלי מומין דעלמא קאמר ואם דלא בטיל ברובא מפרש שם ברים התערובות דתנא דלישרא קלישות היא דאמר כל דבר שבמנין לא בטיל. מ"ר: דבעידנא דאיתחזי קמייתא לא איתחזי בתרייתא. אבל כאן אין השעיר המשתלח ראוי להשתלח עד שעת מתן דמים או עד שעת וידוי אם כן אינו ראוי לעולם להשתלח עד שיגיע שנים אחרים או (ירלאו) [ירלה] שניהם יחד ורב קאמר ליה בכל ענין דבני שבוע ראשון יקרב:

(שייך לדף ס"ד ע"א)

אלא לרב דאמר בעלי חיים אין נדחין מאי יחזות המשתלח. דנהי דחטאות לצבור מתה לרבי יהודה ולא רועה כיון שאין לריכין לי מכ"מ הראשון למה ימות השני הוי ליה למימר ואיהו מיירי בראשון שנשאר מדלא קתני יביא שנים ויגריל כו' והשני

א) נתערבו קאמר שפיר באברי כו' כצ"ל. ב) נ"ל הכא. ג) נ"ל דפליגי. ד) יתאמר רבה כצ"ל.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones